

Motion till riksdagen 2021/22:2996

av **Markus Wiechel (SD)**

Slopade rabatter för kriminalitet

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta bort möjligheten till villkorad frigivning i förtid och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om krav på avslutade gymnasiestudier för ungdomar som kan vara föremål för villkorad frigivning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att slopa mängdrabatten för brottslighet och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att slopa straffrabatten för unga och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda en sänkt straffmyndighetsålder och tillkännager detta för regeringen.

Slopad villkorlig frigivning i förtid och krav på avslutad utbildning

I Sverige har vi länge sett en närmast automatiserad frigivning av bland annat grovt dömda kriminella efter att de har avtjänat två tredjedelar av sitt straff. Anledningen till att så sker är att det i brottsbalken (26 kap. 6 §) står följande: ”När två tredjedelar av ett tidsbestämt fängelsestraff, dock minst trettio dagar, har avtjänats ska den dömde friges villkorligt.” I princip gör brottsbalken idag att straffskalan, som redan ur ett internationellt perspektiv kan betraktas som mjuk, minskar med ytterligare en tredjedel. Därtill finns en tradition av att domstolarna ofta dömer i den nedre delen av straffskalan, en synnerligen tråkig tradition då detta även gäller grova brott och kriminalitet som kan kopplas till organiserad brottslighet.

Straffen för våldsbrott och gängrelaterad kriminalitet är idag alldeles för låga. I slutändan innebär detta, i kombination med att fängelser och anstalter är förhållandevis behagliga, att det från vissa brottslingar blir ett värt pris att betala för sin kriminalitet. Användningen av frigivning efter avtjänande av två tredjedelar av det utdömda straffet

blir således en bidragande orsak till att den avskräckande effekten försvinner då redan låga straffnivåer blir än lägre. Att betrakta den sista tredjedelen, som ett straff, faller på sin egen orimlighet. Mot bakgrund av detta är det inte konstigt att riksdagen i januari 2021 valde att rikta ett tillkännagivande till regeringen om att ändra förhållandena rörande frigivning efter två tredjedelars avtjänat straff i brottsbalken. Enligt tillkännagivandet ska dock enbart större hänsyn tas till hur den intagne skött sig under verkställigheten av ett fängelsestraff. Vidare menade riksdagsmajoriteten att villkorlig frigivning ska kunna komma i fråga tidigast efter tre fjärdedelar av strafftiden och aldrig för den som har återfallit i brott. Dessa förändringar är naturligtvis ett rejält steg i rätt riktning, men innebär samtidigt att det fortfarande finns en möjlighet att räkna av en del av straffet, vilket återigen är fullständigt orimligt. Av den anledningen bör regeringen helt ta bort möjligheten till villkorlig frigivning i förtid. Till dess att det är genomfört bör således krav finnas på avslutade gymnasiestudier för ungdomar som kan vara föremål för villkorad frigivning samt utbildningar med syftet att förebygga återfallsbrottslighet.

Slopad mängdrabatt

Varje brott är ett övertramp och det bör för varje brott skipas rättvisa. Av den enkla anledningen måste varje brott också bedömas som det separata brott det är när det är dags för rättsväsendet att avgöra påföljden för en gärningsman. Förekomsten av så kallade mängdrabatter är därför att betrakta som ett hån mot brottsoffren, samtidigt som det i värsta fall kan stimulera en kriminell att utföra än fler kriminella handlingar. Mot bakgrund av rådande problem med en växande organiserad brottslighet och att en begränsad grupp individer står för en stor andel av brottsligheten blir frågan om att avskaffa så kallade mängdrabatter allt viktigare. Senast våren 2019 riktades därför ett tillkännagivande till regeringen där mängdrabatten föreslås revideras: De som anses vara de tre grövsta brotten tillmäts fullt straffvärde i straffmätningen innan asperationsprincipen (mängdrabatten) tillämpas.

Tilkännagivandet var ett stort steg i rätt riktning, men ändå med föga resultat – först i juli 2021 aviserade regeringen planer på att tillsätta en utredning (som ska redovisas först 2023). Av den anledningen bör riksdagen tillkännage för regeringen att helt avskaffa asperationsprincipen så att varje brott i regel bedöms individuellt med fullt straffvärde.

Slopad ungdomsrabatt vid brott och sänkt straffmyndighetsålder

Mycket har hänt i Sverige och vi ser klart och tydligt hur brottsligheten, även den grova, kryper allt längre ned i åldrarna. Lagstiftningen har samtidigt inte hunnit anpassa sig efter den verklighet som råder idag där unga begår en mycket stor andel av de grövra brotten. När en person fyllt 18 år är den enligt lag att betrakta som vuxen. Av den anledningen bör så vara fallet även om vederbörande begår en brottslig handling.

I december 2017 tillsatte regeringen glädjande nog en utredning med uppdrag att föreslå att den så kallade ungdomsrabatten för unga lagöverträdare (18–20 år) slopas. I juli 2020 presenterade regeringen sedan ett urvattnat förslag som innebär att ungdomsrabatten enbart ska slopas för 18–20-åriga brottslingar om de har begått ett brott som

ger fängelse i minst ett år. Det urvattnade förslaget innebär således att lagöverträdelser fortfarande ”rabatteras” om de anses vara tillräckligt milda, vilket naturligtvis sänder helt fel signaler, inte minst i ett land där straffen redan är orimligt låga. Kort och gott innebär det även att de allra flesta som begår brott i den här åldersgruppen fortsatt kommer att få en automatisk straffrabatt. Det är fullkomligt orimligt. Straffrabatten för unga lagöverträdare (18–20 år) bör därför slopas även för vad som anses mildare brottslighet, d.v.s. också för brott som ger mindre än ett år i fängelse. Vidare bör sänkt straffmyndighetsålder utredas i syfte att kunna möta den verklighet som råder med allt yngre lagöverträdare så att även unga lagöverträdare straffas. Även en ung tonåring förstår exempelvis att det är fel att stjäla från, råna eller misshandla en annan människa.

Markus Wiechel (SD)